

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ Н. В. Сментина

“ ___ ” листопада 2018р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: «Напрямки забезпечення місцевого економічного розвитку (на
прикладі м. Подільск)»

Виконавець:

студентка центру заочної форми навчання

Цуркан Наталія Володимирівна _____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Карпов Володимир Анатолійович _____

/підпис/

ОДЕСА – 2018

АНОТАЦІЯ

Цуркан Наталія Володимирівна, «Напрямки забезпечення місцевого економічного розвитку (на прикладі м. Подільськ)», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес вибору та обґрунтування напрямів забезпечення місцевого економічного розвитку міста Подільськ.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розвитку територій: поняття стратегії розвитку міста, нормативно-правові засади стратегічного планування в Україні на місцевому рівні, методичні підходи до формування програми розвитку міста, основні елементи механізму її реалізації.

Проаналізовано економічний стан розвитку м. Подільську, виявлено основні тенденції розвитку, сильні та слабкі сторони міста, можливості та загрози зовнішнього середовища. Запропоновано актуалізацію стратегію розвитку м. Подільськ на період до 2025 р., визначені стратегічні цілі соціально-економічного розвитку міста, пріоритети, операційні цілі та завдання.

Розроблено план дій з реалізації проекту створення багатофункціонального сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу "Добробут" у рамках програми розвитку міста та проведено обґрунтування доцільності його реалізації.

Ключеві слова: стратегія, економічний розвиток, стратегічні цілі, завдання, пріоритети, економічна програма, план дій з реалізації проекту.

ANNOTATION

Tsurkan Natalia Volodymyrivna, "Directions of Providing Local Economic Development (on the example of the Podolsk city)", thesis for master degree in specialty "Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the master's degree program "Economics, Planning and Business Management"
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Thesis consists of three sections. The object of study is the process of choosing and justifying the directions of local economic development of the city of Podolsk.

In the paper, the theoretical aspects of the development of the territories was considered such as the concept of the city development strategy, the legal framework for strategic planning in Ukraine at the local level, methodological approaches to developing the city program, and the main elements of the mechanism for its implementation.

Author analyzed the economic condition of the city of Podolsk and revealed the main tendencies of development, the strengths and weaknesses of the city, opportunities and threats of the environment. Author proposed to update the actual strategy for the city of Podolsk for the period until 2025 and defined strategic goals of the city's social and economic development, priorities, operational objectives and tasks.

An action plan for the implementation of the project for the creation a multifunctional agricultural servicing cooperative "Dobrobut" within the framework of the city development program has been developed and the feasibility of its implementation has been substantiated.

Key words: strategy, economic development, strategic goals, tasks, priorities, economic program, action plan for project implementation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ.....	6
1.1 Місцевий економічний розвиток: поняття та необхідність планування.....	6
1.2 Законодавча регламентація управлінських аспектів забезпечення місцевого економічного розвитку	11
1.3 Методи, інструменти та механізми управління економічним розвитком територіальних утворень	21
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТА ПОДІЛЬСКА У 2013-2017 рр.....	33
2.1 Характеристика господарського комплексу населеного пункту	33
2.2 Конкурентні переваги та обмеження перспективного розвитку міста Подільськ	55
2.3 Пріоритетні напрями економічного розвитку міста	59
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ПРОЕКТУ СТВОРЕННЯ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ОБСЛУГОВУЮЧОГО КООПЕРАТИВУ "ДОБРОБУТ".....	63
3.1 Можливі напрями забезпечення економічного розвитку міста	63
3.2 Місце проекту створення кооперативу в активізації економічного розвитку міста.....	66
3.3 План дій з реалізації проекту створення багатофункціонального сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу "Добробут".....	68
ВИСНОВКИ.....	76
Список використаних джерел.....	80
Додатки	89

ВСТУП

Актуальність теми. Розробка механізмів місцевого розвитку в Україні завжди залишалася актуальною темою. З початком 2000-х років цей процес оформляється законодавчо. У 2015 з урахуванням сучасних змін в економічній стратегії України Кабінет Міністрів публікує нову методичні рекомендації по розробці регіональних стратегій. Важливою формою реалізації зазначених аспектів місцевого розвитку є стратегічне планування, яке дає можливість впровадити ефективне управління містом як єдиним організмом та забезпечити належний рівень життя його населення.

Актуальність впровадження системи економічного планування розвитку міста пов'язана з тим, що воно є визнаним у світовій практиці методом в системі управління, який дає можливість створювати умови і використовувати потенціал місцевої територіальної громади, консолідувати зусилля влади і населення для перспективного розвитку міста. Економічна програма розвитку міста є базовим програмним документом, який відображає бачення розвитку міста на найближчу перспективу з уточненням довгострокової стратегії розвитку та розробкою конкретних поточних планів і проектів реалізації операційних цілей стратегії. Вона ставить за мету досягнення економічного зростання, збільшення добробуту, підвищення конкурентоспроможності економіки міста, комфорту життя населення та реалізацію інтересів усіх секторів територіальної громади міста.

Проблеми планування розвитку міст розглядалися в наукових роботах як зарубіжних так і українських дослідників. Серед науковців насамперед слід виділити праці таких авторів, як: Р. Кемп, Е. Д. Блейкл, А.В. Єрмішина, В. В. Меркушов, Н. В. Сментина, М. В. Степанов, Ю.К. Перський, Н.Я. Калюжнова, К. Кропанцев, Н. Кухарська, А. Воротнікова, В.Н. Парахіна, К.А. Парахін та ін.

Низький рівень ефективності управління як муніципальним, так і господарським комплексом міста Подільськ, непослідовність дій влади, зміни в економічній політиці держави зумовили потребу розробки стратегії

економічного розвитку міста Подільськ на 2018-2025рр. з метою забезпечення належних умов життя для всіх мешканців міста та наближення стандартів життя до рівня провідних східноєвропейських міст. В 2017 році була зроблена спроба розробити стратегію розвитку міста до 2022 року, однак в силу ряду організаційних та політичних причин вона була відхилена. В ОНЕУ в 2018 році була сформована дослідницька група, в т.ч. за участю студентів-випускників, для актуалізації стратегії розвитку міста до 2025 року.

Мета роботи – дослідження теоретико-методологічних основ місцевого економічного розвитку та інструментів його забезпечення, обґрунтування пріоритетного напрямку забезпечення економічного розвитку міста в рамках чинної стратегії.

Завдання роботи:

- дослідити поняття «місцевий економічний розвиток» та необхідність його планування;
- означити законодавчу регламентацію управлінських аспектів забезпечення місцевого економічного розвитку в Україні;
- описати методи, інструменти та механізми управління економічним розвитком територіальних утворень;
- виявити основні тенденції соціально-економічного розвитку міста Подільська;
- визначити конкурентні переваги та обмеження перспективного розвитку міста Подільськ;
- запропонувати пріоритетні напрями економічного розвитку міста;
- сформувати стратегічні та операційні цілі соціально-економічного розвитку міста Подільська;
- обґрунтувати місце проекту створення кооперативу в активізації економічного розвитку міста;
- розробити план дій з реалізації проекту створення багатофункціонального сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу "Добробут".

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні та прикладні аспекти планування місцевого економічного розвитку.

Об'єктом дослідження є процес вибору та обґрунтування напрямів забезпечення місцевого економічного розвитку міста Подільськ.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення економічних явищ; теоретичною базою - положення сучасної економічної теорії, наукові праці українських і зарубіжних учених, присвячені проблемам місцевого планування. У роботі застосовувались такі спеціальні методи: логічного узагальнення, порівняння, системного аналізу – для уточнення та теоретичного узагальнення, впорядкування понятійного апарату, формування висновків; розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний, індексний та порівняння (при аналізі стану та плануванні соціально-економічного розвитку міста); графічний; методи експертних оцінок, SWOT-аналіз; проектний та метод синтезу (для складання стратегічного плану); економіко-математичного моделювання – для математичної інтерпретації та аналізу моделі та інші загальноприйняті методи.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і закордонних вчених з питань місцевого планування, офіційні статистичні дані щодо соціальної та економічної ситуації у місті, нормативно-законодавчі акти зі стратегічного планування; аналітичні записки державних інститутів, матеріали Інтернет-джерел.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні положення аналітичної частини роботи викладені в науковій роботі «Розробка стратегії економічного розвитку м. Чорноморська до 2025р», яка опублікована у збірнику «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 4-5 жовтня 2018 р.). – Одеса: «Принт бистро», 2018.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. У загальному вигляді базовими функціями управління збалансованим розвитком регіональної соціально-економічної системи, на нашу думку, є такі:

- визначення пріоритетів, цілей, завдань державної політики, спрямованих на забезпечення збалансованого розвитку регіонів;
- розробка заходів із реалізації найоптимальнішого варіанту забезпечення збалансованого розвитку регіонів та їх запровадження;
- координація економічної діяльності суб'єктів господарювання (організація, мотивація, стимулювання, інформування);
- моніторинг та контроль за ходом реалізації планових заходів із забезпечення збалансованого розвитку регіонів та оперативне регулювання умов господарювання.

2. В результаті теоретичних досліджень нами було визначено - за функціональним призначенням методи управління збалансованим розвитком територіальної соціально-економічної системи в теорії державного управління об'єднують у такі групи: адміністративний, бюджетний, податковий, грошово-кредитний.

3. Був розроблений алгоритм механізм управління збалансованим розвитком, практична реалізація наведеного алгоритму можлива через різні інструменти МЕР. Розмір територіального утворення, рівень її розвитку, ступінь привлечення учасників процесу, стейкхолдерів визначає перелік і обсяги використання тих чи інших інструментів МЕР.

4. У загальному вигляді перелік основних інструментів для розвитку ОТГ можна визначити наступним списком:

- Агенції місцевого економічного розвитку
- Осередок Підтримки Бізнесу
- Центр підтримки бізнесу
- Бізнес-інкубатор

- Мікrokредитування
- Гранти для бізнесу
- Підготовка переліку вільних ділянок та приміщень і допомога з їх

вибором

- Створення специфічної інфраструктури для бізнесу
- Індустріальний парк
- Кооперативи
- Та інші.

5. Нами також було уточнено алгоритм розробки послідовності планування збалансованого розвитку ОТГ, а також алгоритм використання інструментів МЕР в управлінні портфелем проектів розвитку ОТГ.

6. Підсумки аналізу соціально-економічного стану м. Подільська можна визначити у наступному:

Подільськ – місто обласного підпорядкування і центр адміністративного району, крупний залізничний вузол на півдні України.

Робота господарського комплексу міста супроводжувалася певними об'єктивними складнощами, властивими для загального стану національної економіки, які програмують українську політику та економіку, негативно впливають на соціальну складову життя українців.

Зокрема, за останні п'ять років не зросли суттєво обсяги промислового виробництва, залишається доволі низькою доля інноваційної продукції. Скоротилася чисельність зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності, значна доля тіньового бізнесу, недостатньо розвинуті туризм та індустрія гостинності, незначні обсяги іноземних інвестицій. Надходження до місцевого бюджету суттєво не підвищились. Потребують вирішення питання автомобільного сполучення із населеними пунктами району, що не мають залізничного зв'язку.

7. Методом експертних оцінок базовими пріоритетами соціально-економічного розвитку міста визначено: економічний розвиток громади; розвиток інфраструктури громади; створення свідомої та активної громади з

високою якістю життя.

8. Незважаючи на те, що м. Подольск формує міську ОТГ навколо нього розташовуються ОТГ в основному сільськогосподарського призначення різного напрямку вирощування сільськогосподарських культур, з іншого боку в місті є можливості з переробки сільськогосподарської продукції, що дозволяє в рамках одного з інструментів МЕР – кооперативу, створити у місті багатofункціональний сільськогосподарській кооператив «Добробут» в рамках пріоритетного напрямку 4.2.: Конкурентоспроможне місто (економіка, бізнес, інвестиції) - формування та розвиток конкурентоспроможного міста, зручне для бізнесу та привабливий для інвестицій.

9. Проведений аналіз кон'юнктури ринку, можливостей сільськогосподарського виробництва Котовського району та самого міста дозволив визначити наступні напрямки діяльності: заготівля, збереження і збут картоплі, що вирощуються членами СОК; організація збуту молокопродуктів, виготовлених з молока членів СОК; організація станцій технічного обслуговування та ремонту автомобілів; надання юридичних послуг населенню.

10. Кооператив має за мету усунути зазначену проблему за рахунок вивезення і реалізації за дорученням своїх членів 1,5 – 2 т товару щотижня (продукція переробки молока, картоплі). Такому продавцю легше знайти постійне торгове місце. Йому дешевше обійдеться лабораторний аналіз та оформлення іншої необхідної документації. Планується завоювати ринки збуту продукції у містах Одеса, Балта, Первомайськ, Умарь, Кропивницький, які знаходяться у радіусі до 200 км. Кооператив працюватиме над тим, щоб сформувати у містах свою постійну клієнтуру, яку інформуватиме про час торгівлі завчасно, налагодити співпрацю з невеликими супермаркетами або їх мережею, профспілками міських підприємств та організацій. В разі успішної діяльності буде розроблено свою торгову марку "Подільське молоко" та фірмову упаковку. Прямий продаж продукції споживачам дозволяє кооперативу максимізувати додану вартість.

11. Цінова політика буде визначається на основі аналізу цін на аналогічну продукцію інших виробників. Ціни будуть коригуватися в залежності від сезону, цінової політики на ринку, якісних переваг кооперативних екологічних продуктів. На початковому етапі ціни будуть на 5 – 10 % нижчими від аналогічної продукції конкурентів. Після завоювання прихильності споживачів та створення мережі постійних покупців ціни будуть вирівняні з середньоринковими.

12. Як показали розрахунки грошових потоків від реалізації проекту, вкладений капітал окупиться через 3,64 роки, прибутковість проекту досить висока – на 1 грн. первісних інвестицій доводиться в середньому 1,25 грн. чистого дисконтованого доходу за весь період життєвого циклу проекту. Внутрішня норма рентабельності становить 37 %, що вказує на малу стійкість проекту, чистий наведений дохід складе 375748 грн. за п'ять років здійснення проекту. Все це говорить про ефективність проекту, при збереженні закладених рівнів основних факторів реалізації проекту.

Список використаних джерел

1. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б.Є. Патона. – К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. – 72 с.
2. Історія [Електронний ресурс] // Сталий розвиток для України: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://sd4ua.org>.
3. Сталий розвиток [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Всеукраїнської громадської організації природоохоронного спрямування «Жива планета». – Режим доступу: <http://www.zhiva-planeta.org.ua/diyalnist/staluy-rozvutok.html>.
4. Agenda 21 [Electronic source] // UN Documents : Sustainable Development. – Access mode to a resource: <http://www.un-documents.net/agenda21.htm>.
5. Sustainable Development Goals [Electronic source] // United Nations Sustainable Development Knowledge Platform. – Access mode to a resource: <http://sustainabledevelopment.un.org>.
6. Цілі сталого розвитку [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Організації об'єднаних націй в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
7. Що таке сталий розвиток [Електронний ресурс] // Сталий розвиток для України: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://sd4ua.org>.
8. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування: аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1566>.
9. Проект Закону про Концепцію сталого розвитку України від 25.04.2001 р. № 3234 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?skl=4&pf3516=3234.

10. Проект Закону про Концепцію переходу України до сталого розвитку від 19.12.2001 р. № 3234-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=11647.
11. Проект Постанови про Концепцію переходу України до сталого розвитку від 02.07.2004 р. № 5749 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5749&skl=5.
12. Фоміцька Н. В. Поняття інституціонального забезпечення сталого розвитку соціальної системи [Електронний ресурс] / Н. В. Фоміцька // Теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 4 (47). – С. 1-8. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2014-4/doc/1/10.pdf>.
13. Проект Концепції переходу України до сталого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mns.gov.ua>.
14. На меті Сталий розвиток України [Електронний ресурс] // Вісник національної Академії наук України. – № 2. – 2007. – С. 14-44. – Режим доступу: ftp://ftp.nas.gov.ua/akademperiodyka/Downloads/Visnyk_NANU/downloads/2007/2/a3-2.pdf.
15. Проект Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року. Версія 3.2 станом на 05.12.2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
16. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
17. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів : Постанова Верховної Ради України від 24.12.1999 № 1359-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>.
18. Концепція державної регіональної політики : Указ Президента України № 341/2001 від 25 травня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
19. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 №

- 2850-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>.
20. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України № 1001 від 21 липня 2006 р. // Офіційний вісник України. – 2006. – № 30. – Ст. 2132.
21. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету міністрів України № 385 від 6 серпня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
22. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surdp.eu>.
23. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97- ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – С. 32.
24. Про добровільне об'єднання територіальних громад [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII (Із змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
25. Про співробітництво територіальних громад [Електронний ресурс] : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.
26. Про затвердження Методики формування спроможної територіальної громади [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 214 (Із змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-п>.
27. Джерела та механізми фінансування місцевого економічного розвитку : навчальний посібник / [В. Мамонова, Н. Балдич, Н. Гринчук та ін.]. – К. : Центр громадської експертизи, Проект «Місцевий економічний розвиток міст України», 2013. – 176 с.
28. Стимулювання економічного зростання на місцевому рівні : аналітична доповідь / [С. О. Біла, О. В. Шевченко, М. О. Кушнірта ін.]; під ред. С. О. Білої. – К. : НІСД, 2013. – 54 с.

29. Костьов'ят Г. І. Соціально-економічний розвиток країни в умовах децентралізації / Г. І. Костьов'ят // Науковий вісник Ужгородського університету (Серія Економіка). – 2016. – Випуск 1 (47). Т. 2. – С. 95-98.
30. Перелік об'єднаних територіальних громад [Електронний ресурс] // Сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>.
31. Об'єднання громад [Електронний ресурс] // Сайт Децентралізація влади. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region/item/id/14>.
32. Фінансова децентралізація в Україні: перший етап успіхів [Електронний ресурс]. – 8 с. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua>.
33. Державна субвенція на розвиток інфраструктури об'єднаних громад [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/248772185>.
34. Моніторинг стану використання коштів державного фонду регіонального розвитку станом на 01.01.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dfrr.minregion.gov.ua/monitoring-vikoristannya-koshtiv-derzhavnogo-fondu-regionalnogo-rozvitku-za-2016-rik>.
35. Територіальна громада як базова ланка адміністративно-територіального устрою України: проблеми та перспективи реформування. – К.: НІСД, 2016. – 61 с.
36. Аналіз положень Коаліційної угоди у сфері земельних відносин // Земельна спілка України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zsu.org.ua/novosti/sobytiya1assotsiatsii/10515-analiz-polozhen-koalitsijnoji-ugodi-u-sferi-zemelnikhvidnosin>.
37. Крысин Л. П. Толковый словарь иностранных слов / Л. П. Крысин. – М. : Эксмо, 2008. – 944 с.
38. Берегой Т. А. Агентство регіонального розвитку як механізм управління розвитком регіону на засадах демократичного врядування, дис. ... кандидата наук з держ. управління: 25.00.02 / Берегой Тетяна

- Анатоліївна. – Одеса, 2008. – 250 с.
- 39.Єрохін С. А. Основні засади формування стратегій соціально-економічного розвитку України / С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 12. – С. 18.
- 40.Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : монографія / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.
- 41.Лаврів Л. А. Оцінювання методичного забезпечення стратегічного планування в Україні / Л. А. Лаврів // Наука молода. – 2008 р. – № 9. – С. 39-42.
- 42.Толковый словарь / [ред. д.э.н. Осадчая И. М]. – М. : ИНФРА-М, Издательство “Весь Мир”, 2000. – 846 с.
- 43.Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева – М. : ИНФРА-М., 1999. – 479 с.
- 44.Ансофф И. Стратегическое управление: пер. с англ. / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1999. – 520 с.
- 45.Портер М. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов: пер.с англ. / М. Портер. – М.: Альбина Бизнес Бук, 2012. – 454 с.
- 46.Минцберг Г. Стратегический процесс: пер. с англ. / Г.Минцберг, Д.Б.Куинн, С.Гошал; под. ред. Ю.Н. Каптуревского. – СПб.: Питер, 2011. – 688 с.
- 47.Карлофф Б. Деловая стратегия: концепции, содержание, символы: пер. с англ. / Б. Карлофф. – М.: Экономика, 2001. – 239 с.
- 48.Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии. / В.А. Винокуров. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2006. – 458 с.
- 49.Старовойтов М.К. Современная российская корпорация (организация, опыт, проблемы) / М.К. Старовойтов. – М.: Наука, 2001. – 312 с.
- 50.Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник / З.Є. Шершньова. – К.: КНЕУ, 2009. – 699 с.

51. Уткин Э.А. Финансовое управление / Э.А. Уткин. – М.: Тандем, 2007. – 207 с.
52. Туленков Н. Ключевые позиции стратегического менеджмента в организации / Н. Туленков // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – № 4. – С. 104-109.
53. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 312 с.
54. Берданова О. В. Стратегічне планування: навчальний посібник / О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, В. В. Тертичка. – Л. : ЗУКЦ, 2008. – 138 с.
55. Козлова Л. В. Науково-методичні підходи щодо підвищення ефективності управління соціально-економічним розвитком регіону, дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.05 / Людмила Вікторівна Козлова. – Донецьк, 2013. – 218 с.
56. Брусак Р. Л. Стратегічне планування в управлінні розвитком території : електронний посібник / Р. Л. Брусак. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 173 с.
57. Варламова Т.П. Большая экономическая энциклопедия. – М.: Изд-во «Эксмо», 2008. – 816 с.
58. Хацер М. В. Стратегія розвитку підприємства в умовах нестабільності економіки держави / М. В. Хацер // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 3. - С. 109-112.
59. Герасимчук З. В. Стратегічне управління сталим розвитком м. Луцька: проблеми та перспективи / З. В. Герасимчук, О. В. Серета // Економічні науки. Серія : Регіональна економіка. - 2014. - Вип. 11. - С. 60-74.
60. Аверкина М. Ф. Стратегічне управління стійким розвитком міста / М. Ф. Аверкина // Економічний форум. – 2014. - №1. – С.90-93.
61. Сментина Н. В. Стратегічне планування соціально-економічного розвитку на мезорівні: теорія, методологія, практика : монографія /

- Н. В. Сментина. – Одеса : Атлант, 2015. – 365 с.
62. Федяй Н. О. Правове поле стратегічного управління регіональним розвитком в Україні / Н. О. Федяй // Економіка і прогнозування. – 2012. – № 4. – С. 54-62.
63. Кизим Н. А. Практика составления и проблемы реализации стратегии развития Украины и ее регионов / Н. А. Кизим, Ш. А. Омаров. – Проблемы економіки. – 2010. – № 4. – С. 13-21.
64. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України № 1602-III від 23 березня 2000 р. // Відомості ВРУ. – 2000. – № 25. – ст.195.
65. Концепція вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 504-р. від 4 жовтня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com>.
66. Порядок розроблення, проведення моніторингу та оцінки реалізації регіональних стратегій розвитку : Постанова Кабінету Міністрів України № 1186 від 16 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
67. Про державне стратегічне планування : проект Закону № 9407 від 15 листопада 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua>.
68. Лаврів Л. А. Стратегічне планування у системі управління національним господарством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.03 “Економіка та управління національним господарством” / Л. А. Лаврів. – Тернопіль, 2008. – 20 с.
69. Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку : Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України № 224 від 29 липня 2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
70. Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з

- їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : Постанова Кабінету Міністрів України № 932 від 11 листопада 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-п>.
- 71.Методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 31.03.2016 № 79 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16/paran13#n13>.
- 72.Шевцова А. О. Креативні стратегії розвитку міст: сутність поняття та підходи до його розуміння / А. О. Шевцова // Український географічний журнал. – 2014 . – № 2 . – С. 39-43.
- 73.Хвищун Н. В. Підходи до формування та оцінки ефективності стратегії міста / Н. В. Хвищун // Механізм регулювання економіки. - 2012. - № 1. - С. 175-181.
- 74.Стратегічне планування як інструмент місцевого розвитку : матеріали міжнар. семінару "Майбутнє Чернігова: чи можливе залучення інвестицій та приваблення підприємств, населення і туристів до Чернігова та Чернігівського регіону?" [Андреева Г. П. та ін. ; редкол.: В. М. Бойко, Л. А. Чабак]. - Чернігів : Сівер. центр післядиплом. освіти, 2013. - 99 с.
- 75.Стратегія економічного та соціального розвитку міста Одеси до 2022 року. - О. : ТЕС, 2013. - 79 с.
- 76.Програма соціально-економічного розвитку міста Подільська на 2017 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://websystem.kotovsk-city.gov.ua>
- 77.Про місто // Офіційний Веб-портал м. Подільськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://websystem.kotovsk-city.gov.ua>.

78. Інвестиційний паспорт міста // Офіційний Веб-портал м. Подільськ Одеської області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kotovsk-city.gov.ua
79. Хомич Л.В. Стратегія регіонального розвитку і планування території // Л.В. Хомич / Стратегічні пріоритети. - №4 (5), 2007 р. - с. 142-149.
80. Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу : монография в 4 т. / [под ред. В. И. Дубницкого, И. П. Булеева]. – Донецк : Институт экономики промышленности; Донецкий экономико-гуманитарный институт НАН Украины. — Т. 2. – 2011. – 532 с.
81. Чухно А. Актуальные проблемы стратегии экономического и социального развития на современном этапе / А. Чухно // Экономика Украины. – 2004. – № 4. – С.15–23.
82. Ходжаян А. О. Методологічні засади формування державної стратегії післякризового розвитку економіки України / А. О. Ходжаян // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Випуск 35: У трьох частинах / Ч. 3. Т. 2 – Черкаси : ЧДТУ, 2013. – С. 11–16.
83. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: [навч.-метод. посіб.] / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська, Ю. М. Ратушний. – К.: КНЕУ, 2001. – 232 с.
84. Ускова Т. В. Управление устойчивым развитием региона : монография / Т. В. Ускова. – Вологда : ИСЭРТ РАН, 2009. – 355 с.
85. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку . Наказ Міністерства з питань європейської інтеграції України N 224 від 29.07.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/spart09/inx09341.htm>